

УДК 342.9:35.072.2

В. О. Омелян, аспірантка Університету
митної справи та фінансів

ПРИЧИНИ ТА ПІДСТАВИ ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО РОЗСУДУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Досліджено та проаналізовано причини і підстави існування адміністративного розсуду в реалізації органами публічної адміністрації своїх повноважень. Запропоновано класифікацію причин адміністративного розсуду. Виявлено законодавчі формулювання, які є найбільш раціональними для уповноваження органів публічної адміністрації на здійснення дискреційних повноважень.

Ключові слова: розсуд; адміністративний розсуд; підстави; причини; публічна адміністрація.

The author of this article studies the reasons and grounds for the application of administrative discretion, which is an actual and useful task of modern legal science. The author propose, a classification of reasons of administrative discretion, which takes a main part in the reform of the management system and allows: 1) show disadvantages in the management system work; 2) eliminate the negative reasons for administrative discretion emergence in the executive authorities and local government activities; 3) create excellent approaches and determine the methodology for introducing the institute of administrative discretion depending on the reasons which dictate such a necessity, which means, it was made by analyzing a particularly positive cause of it is occurrence and decide needness of this institution, which based on arguments with appropriate reason; 4) to provide the managements apparat work according to the principles of efficiency and effectiveness of its implementation. Also, the author of its article explain the content of the grounds for making administrative discretion, which made it possible to identify the most rational and effective way of normative empowerment of public administration bodies on realization of discretion powers and to initiate the increasing its practical application in the legislative practice of Ukraine.

Key words: discretion; administrative discretion; grounds; reasons; public administrative.

Постановка проблеми. Виникнення такого важливого правового інституту, як адміністративний розсуд, передбачало розв'язання певних проблем, що дозволить виявити законодавчі формулювання, які є найбільш раціональними для уповноваження органів публічної адміністрації на здійснення дискреційних повноважень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначена проблематика розглядалася у працях таких визначних дослідників адміністративного права, як Н. О. Армаш, М. І. Бойчук, Т. О. Коломоєць, О. С. Лагода, С. А. Резанов, Ю. М. Соловей, Г. Й. Ткач, Б. П. Шлоер та ін. Ці вчені запропонували низку різних поглядів на причини та підстави застосування адміністративного розсуду в діяльності публічної адміністрації.

© В. О. Омелян, 2017

Мета статті – проаналізувати причини та підстави існування адміністративного розсуду в реалізації органами публічної адміністрації своїх повноважень, котрі в загальному вигляді унеможливають надання вичерпної, детальної правової регламентації управлінської діяльності, яка б адекватно відображала потреби суспільного розвитку в будь-який момент у майбутньому.

Виклад основного матеріалу. В юридичній літературі існують погляди, відповідно до яких в адміністративних правовідносинах завжди залишається простір для здійснення розсуду, оскільки це невід’ємна частина владно-управлінських відносин [1, 72]. Як бачимо, автор наведеної ідеї вважає, що причиною наявності адміністративного розсуду є владний характер управлінських відносин. Однак з такою думкою не можна погодитися. Очевидно, що далеко не всі адміністративні правовідносини взагалі належать до владно-управлінських. Зокрема, послуги із надання адміністративних послуг усе більше тяжіють до приватноправових методів регулювання, що характеризуються відсутністю безпосереднього підпорядкування приватних суб’єктів публічним. Водночас таким відносинам наявність адміністративного розсуду властива найбільше. Крім того, можна навести низку прикладів, які б підтверджували відсутність елементів адміністративного розсуду в окремих владно-управлінських відносинах.

На наш погляд, неможливість вичерпного врегулювання управлінської діяльності є результатом як об’єктивних, так і суб’єктивних причин, тобто соціальних факторів, які виникають закономірно та залежать від волі законодавця. Зокрема, серед об’єктивних причин Ю. П. Соловей називає складний характер об’єкта управлінської діяльності, яким є поведінка людей, котрі беруть участь у правовідносинах. Водночас до суб’єктивних причин науковець зараховує недоліки законодавчої техніки, неоперативність законодавця тощо [2, 30]. Й. Кхол перелік об’єктивних причин доповнює тісним зв’язком між здійсненням управлінської діяльності та численними зовнішніми умовами, які прямо впливають на неї, внаслідок чого функціонування органів публічної адміністрації являє собою відкриту систему, яка залежить від низки чинників [3, 89]. Отже, можемо зробити висновок, що уникнення застосування адміністративного розсуду неможливе навіть у континентальній системі права, яка в цілому характеризується меншою гнучкістю і повільнішим розвитком.

З цього приводу слід зауважити, що прагнення здійснити абсолютне врегулювання всіх правовідносин без застосування адміністративного розсуду шляхом постійного реформування законодавства призвело б до викривленого відображення правовідносин у нормативних актах. Як зазначає Д. А. Керімов, таке законодавство було б “дзеркально мертвим” та надзвичайно швидко застарівало [4, 212].

Цікава думка В. В. Борисова, який називає втрату правовими нормами своєї актуальності процесом правової інфляції. Дослідник зазначає, що нормативна система, якій властива надмірна інфляція, завдає серйозної шкоди суспільству [5, 15]. Ми повністю підтримуємо цю ідею, оскільки надмірна деталізація нормативного регулювання була властива праву давніх держав, а саме Давнього Риму та Русі. Із розвитком законодавчої техніки головною тенденцією правового регулювання стало дедалі більше використання абстрактних понять у нормативних актах для забезпечення можливості універсального застосування норм.

Говорячи про наявність причин для формування адміністративного розсуду в управлінській діяльності органів публічної адміністрації, О. С. Лагода пропонує умовно поділяти їх на дві основні групи, залежно від їхнього впливу на суспільство, а саме на позитивні та негативні причини [6, 121]. Так, позитивні причини приводять до необхідності застосування адміністративного розсуду через розвиток суспільства, а негативні – через окремі недоліки правового регулювання.

Зокрема, до позитивних причин вона зараховує такі: 1) динаміку розвитку та значне ускладнення суспільних відносин, які потребують правової регуляції; 2) безпосередню методичку управлінської діяльності, яка весь час перебуває в динаміці; 3) поєднання результатів науково-технічного прогресу, постійне вдосконалення та зміну управлінських методів на його основі; 4) наявність у правовій практиці й теорії спеціалізованих (нетипових) норм права; 5) логічну обмеженість формалізації приписів правої норми; 6) велику кількість оцінних категорій; 7) творчий підхід (активність) до виконання покладених на особу повноважень та прояви ініціативи у процесі управлінської діяльності; 8) неправову (організаційну) форму управлінської діяльності тощо.

Своєю чергою, негативні причини, на думку автора, такі: 1) велика кількість правових актів, які за своєю суттю впливають на такий самий предмет регулювання; 2) наявність застарілих і суперечливих правових норм; 3) слабка кодифікація адміністративного законодавства; 4) низький рівень правової культури працівників апарату управління; 5) недосконале викладення правових категорій в аспекті використання стилю, мови тощо, що має важливе значення.

На наш погляд, такий підхід до класифікації причин застосування адміністративного розсуду в діяльності публічної адміністрації найбільш повноцінний і справедливий, оскільки охоплює більшість чинників, які впливають на формування правової системи будь-якої держави.

Багато причин застосування адміністративного розсуду очевидні та не потребують додаткового вивчення. Водночас слід більш детально зупинитися на такій причині, як особливість методички управлінської діяльності, котра перебуває в постійному розвитку. Як ілюстрацію наведемо Закон України “Про звернення громадян” [7], відповідно до якого правовий статус адміністративного органу включає елементи власного розсуду, що найвиразніше проявляється на стадії розгляду та ухвалення рішення.

По-перше, ч. 2 ст. 19 названого Закону містить положення, згідно з яким у разі необхідності та за можливості розгляд звернень громадян покладається на посадову особу чи підрозділ службового апарату спеціально уповноважені здійснювати цю роботу в межах бюджетних асигнувань. По-друге, ст. 20 цього Закону передбачає, що звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше одного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, – невідкладно, але не пізніше п'ятнадцяти днів від дня їх отримання. Якщо в місячний термін вирішити порушені у зверненні питання неможливо, керівник відповідного органу, підприємства, установи, організації або його заступник установлюють необхідний термін для його розгляду, про що повідомляється особі, яка подала звернення. При цьому загальний термін вирішення питань, порушених у зверненні, не може перевищувати сорока п'яти днів.

Цей приклад, на нашу думку, відображає адміністративний розсуд через категорії “необхідність”, “наявність можливостей”, “встановлення необхідного терміну”, на які одночасно встановлюються законодавчі обмеження у такому вигляді: “в межах бюджетних асигнувань”; “не може перевищувати сорока п’яти днів”, – тобто поняття, які виражають право на розсуд адміністративного органу, наповнюються змістом у процесі їх реалізації, але така діяльність має відповідні законодавчо встановлені рамки.

Іншою причиною цього є те, що визначити вичерпний перелік неюрисдикційних (позитивних) проваджень органів публічної адміністрації неможливо. Це зумовлено тим, що відповідні провадження являють собою динамічну та рухливу систему. З цього приводу М. М. Тищенко зазначає, що кількість проваджень настільки велика, що визначити єдину формулу (методику) управління для всіх неможливо [8, 491].

Крім причин об’єктивного характеру, які виступають у ролі певного стимулу для формування та запровадження інституту адміністративного розсуду, існують також суб’єктивні причини, пов’язані з творчим підходом до виконання покладених на особу повноважень та з проявами ініціативи у процесі управлінської діяльності.

Як вважає В. М. Дубовицький, наявність зв’язку між усіма діями органів публічної адміністрації та конкретними правовими нормами призвела б до того, що ці органи були б неспроможні активно впливати на процеси, що відбуваються в житті [9, 65]. Дійсно, наявність самої гілки виконавчої влади передбачає необхідність тлумачення та застосування правових норм, що приймаються законодавчою владою. Неможливість впливу органів публічної адміністрації на окремі правовідносини призвела б до узурпації влади законодавцем та втраті гнучкості вітчизняною правовою системою. Тобто сама управлінська діяльність ставить нас перед фактом необхідності та доцільності застосування органами публічної адміністрації права на прояви власної ініціативності у вирішенні певного спектра питань.

Таким чином, можемо зробити висновок, що адміністративний розсуд не є теоретично зумовленою концепцією, виробленою науковцями та державними діячами. Застосування дискреційних повноважень – засаднича вимога, яка дозволяє тлумачити і пристосовувати абстрактні правові норми до конкретних життєвих ситуацій, які неможливо повністю передбачити на рівні правових актів.

Дослідивши причини застосування адміністративного розсуду в діяльності публічної адміністрації, можна здійснити аналіз його підстав, тобто тих законодавчих формулювань, які уповноважують публічних суб’єктів на реалізацію адміністративного розсуду. Оскільки ч. 2 ст. 19 Конституції України містить вимогу про те, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов’язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, то, вочевидь, здійснення адміністративного розсуду має бути прямо передбачено відповідним законодавством [10].

Як уже зазначалось, існування адміністративного розсуду може забезпечуватися передбаченням матеріальною нормою альтернативних варіантів поведінки суб’єкта; передбаченням можливості органа оцінювати юридичні факти й документи; наданням можливості оцінки публічних інтересів і тлумачення оцінних понять тощо. Зауважимо, що існує безліч можливих варіантів законодавчого формулю-

вання норм про уповноваження суб'єктів публічної адміністрації на адміністративний розсуд. Деякі автори наводять приклади, яким чином можливе формулювання повноваження на реалізацію адміністративного розсуду. Однак слід зазначити, що неможливо встановити вичерпний перелік таких формулювань, оскільки правова система будь-якої держави перебуває в постійному розвитку, що викликає виникнення нових правових конструкцій. Подібною є ситуація і в європейських правових системах, в яких хоча й вироблено певні стандартні формулювання, однак суди встановлюють наявність повноваження на розсуд завдяки юридичному тлумаченню [11]. Попри відсутність вичерпного переліку підстав адміністративного розсуду, на нашу думку, вони можуть бути певним чином класифіковані та систематизовані з огляду на їх характерні особливості та структуру.

Зокрема, на думку Б. П. Шлоера, всі законодавчі формулювання, які уповноважують на адміністративний розсуд, можна поділити на три основні групи: 1) формулювання, що здійснюють звичайне уповноваження; 2) формулювання, що забезпечують складне уповноваження; 3) уповноваження на окремі види адміністративного розсуду [12, 434]. Зазначимо, що запропонований підхід унікальний для вітчизняної наукової літератури, оскільки юридичні джерела не оперують іншими підходами щодо класифікації підстав адміністративного розсуду.

Аналізуючи звичайне уповноваження на здійснення адміністративного розсуду, слід зауважити, що законодавчий припис (який не можна ототожнювати з нормою права у розумінні загальної теорії права), що уповноважує публічну адміністрацію вживати певних заходів, складається з двох частин: гіпотези та диспозиції; для позначення другої частини нині в літературі частково застосовують термін “наслідки” [13, 289]. Функцією гіпотези є визначення передумов, за наявності яких публічна адміністрація має уповноваження або зобов'язання вживати відповідних заходів. Своєю чергою, модель поведінки та опис дій уповноваженої публічної адміністрації визначено диспозицією відповідного припису. Загальний правовий принцип про те, що державним органам (та органам публічної адміністрації зокрема) дозволено виключно те, що прямо передбачено правовими нормами, приводить до того, що і гіпотеза, і диспозиція є обов'язковими елементами формулювань, які уповноважують на реалізацію адміністративного розсуду. Таким чином, підстави, що забезпечують звичайне уповноваження на реалізацію дискреційних повноважень, установлюють можливість для посадових осіб органів публічної адміністрації обирати варіанти з-поміж перелічених у диспозиції.

Слід зазначити, що з метою забезпечення конституційних принципів юридичної визначеності та передбачуваності важливо, щоб гіпотеза вповноважувальних норм формулювала уповноваження на вибір, а її диспозиція пропонувала хоча б два варіанти можливої поведінки, з яких можна обрати один [14, 30]. Така вимога, на перший погляд, видається очевидною, оскільки розсуд завжди передбачає можливість вибору, однак вітчизняна законодавча техніка часом уповноважує органи публічної адміністрації на здійснення розсуду в межах гіпотези, не передбачаючи альтернативних варіантів поведінки в диспозиції, що призводить до обов'язку посадових осіб діяти лише певним чином, позбавляючи врегульовані правовідносини гнучкості та динаміки.

Можливість вибору в українській правовій системі забезпечується за рахунок використання таких формулювань: 1) пряме застосування терміна “розсуд” у правових нормах. З цього приводу важливо зауважити, що більшість прикладів такого використання стосується не врегулювання розсуду у сфері втручання в права приватних осіб, а розпорядження окремих суб’єктів своєю власністю “на власний розсуд”. Однак прикладом застосування поняття “розсуд” у розумінні, що становить предмет нашого дослідження, є його використання в ст. 60 Закону України “Про банки та банківську діяльність”, згідно з якою Національний банк України може встановлювати обсяг інформації, що повинна публікуватися, на свій розсуд [14]; 2) використання дієслова “може” для позначення дискреційних повноважень публічної адміністрації, що вживається в гіпотезі відповідної уповноважувальної норми [15, 40]; 3) використання виразів “має право”, “за власної ініціативи”; 4) застосування слова “дбає”, що не є поширеною практикою, оскільки свідчить про широкий і невизначений розсуд, який не можна повною мірою конкретизувати; 5) використання терміна “забезпечує”, що виражає можливість застосування адміністративного розсуду з тягінням до обов’язку, оскільки уповноваження, виражені таким чином, означають обов’язок публічної адміністрації досягати певної мети шляхом реалізації дискреційних повноважень; 6) формулювання “веде діяльність” також може позначати реалізацію адміністративного розсуду органами публічної адміністрації, однак така практика більше властива європейським країнам та ще не застосовується в Україні належним чином; 7) використання невизначених юридичних понять, що означає застосування в гіпотезі відповідної уповноважувальної норми таких понять, які в конкретному випадку потребують конкретизації через їх тлумачення. Прикладами є терміни “необхідність”, “суспільний інтерес” тощо [16, 163]; 8) нетипове для позначення адміністративного розсуду використання виразів “зобов’язаний” і “як правило”. Через такі формулювання законодавець хоча й дає уповноваження на розсуд, однак установлює певне застереження, від якого можна відступити лише за виняткових умов [17, 178].

Використання звичайного уповноваження на застосування дискреційних повноважень поширене для української законодавчої системи з огляду на велику кількість різних варіантів його формулювання. Водночас звичайне уповноваження з позицій теорії права найбільш раціональне, оскільки воно передбачає уповноваження на адміністративний розсуд у межах однієї правової норми, що сприяє систематизації права й уникненню колізій та інших правових конфліктів.

Підставою для застосування адміністративного розсуду може бути і застосування спеціальної техніки, за якої відповідне уповноваження сформульовано не у певній синтаксичній єдності, а виражено завдяки різним нормам одного нормативно-правового акта [18, 71]. Причому зв’язок між окремими частинами такого акта може базуватися на відповідних посиланнях в їх тексті або впливати з логіки всього закону.

Слід зауважити, що загальна теорія права, як правило, виокремлює три можливі види співвідношення між нормами права та приписами законодавства: 1) одна норма права міститься в одному приписі законодавства; 2) одна норма права поділена між кількома приписами законодавства; 3) декілька норм права містяться в одному приписі законодавства [13, 288]. Таким чином, можливість закріплення правової норми про надання органам публічної адміністрації повноваження розсуду цілком відповідає теоретичним засадам з цього питання.

Підстава адміністративного розсуду як складне уповноваження в діяльності публічної адміністрації є поширеною. По-перше, із позицій законодавчої техніки значно простіше одразу сформулювати весь перелік прав, обов'язків, завдань і повноважень органів публічної адміністрації, ніж передбачати для кожного завдання реалізацію особливого повноваження, яке забезпечується відповідними правами та обов'язками. По-друге, складне уповноваження забезпечує ще більший ступінь абстрактності, що дозволяє посадовим особам належно проявляти ініціативність і творчий підхід у діяльності. Водночас негативними наслідками застосування складного уповноваження є можливість виникнення правових колізій між різними приписами законодавства та підвищення ймовірності зловживань органами публічної адміністрації своїми дискреційними повноваженнями. Оскільки відсутність конкретних обмежень розсуду призводить до виникнення корупційних ризиків, складне уповноваження дедалі рідше застосовується в українському законодавстві.

Третьою підставою для реалізації дискреційних повноважень є формулювання, яке уповноважує на окремі види адміністративного розсуду. Особливість двох уже згаданих підстав реалізації адміністративного розсуду – широка сфера їх застосування, оскільки звичайне уповноваження передбачає можливість органу публічної адміністрації вільно обирати модель поведінки, а складне уповноваження взагалі визначає лише загальні межі розсуду.

Водночас уповноваження на окремі види адміністративного розсуду передбачає вибір посадових осіб органів публічної адміністрації із вичерпного переліку запропонованих альтернатив. Зокрема, до формулювань, що уповноважують органи публічної адміністрації на окремі види адміністративного розсуду, слід зараховувати вже згадані вище, а саме: 1) дієслова “може” або “має право”; 2) вирази “дбає” та “забезпечує”. Проте, на відміну від решти підстав, зазначені вирази в уповноваженні на окремі види адміністративного розсуду супроводжуються вичерпним переліком альтернатив у диспозиції норми.

Формулювання, що уповноважують на окремі види адміністративного розсуду, є найбільш безпечними підставами для реалізації дискреційних повноважень, оскільки вони убезпечують учасників адміністративних відносин від зловживань з боку публічної адміністрації, при цьому залишаючи посадовим особам цих органів достатньо простору для виявлення ініціативи та творчого підходу в діяльності.

Ураховуючи причини існування інституту адміністративного розсуду, які було розглянуто вище, зауважимо, що найефективнішою та найраціональнішою підставою реалізації дискреційних повноважень є уповноваження на окремі види адміністративного розсуду. На нашу думку, згадана підстава дає можливість повноцінно розв'язувати проблеми тлумачення та застосування правових норм, що викликані позитивними причинами (динамічним розвитком суспільства, особливим характером управлінської діяльності тощо), при цьому уникаючи негативних причин (колізії в законодавстві, застарівання правових норм). Уповноваження на окремі види адміністративного розсуду дозволяє органам публічної адміністрації пристосовувати свою діяльність до нагальних вимог суспільства, але при цьому обмежує їх у реалізації дискреційних повноважень шляхом завчасного запровадження переліку можливих альтернативних моделей поведінки. Тому, на наш погляд, така підстава адміністративного розсуду набуватиме більшого розвитку та поширення в межах вітчизняної правової системи.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, зауважимо, що встановлення причин та підстав застосування адміністративного розсуду є актуальним і корисним завданням сучасної юридичної науки. Запропонована нами класифікація причин адміністративного розсуду відіграє вагомий роль з огляду на реформування управлінської системи та дозволяє: 1) визначити недоліки в роботі системи управління; 2) усунути негативні причини виникнення адміністративного розсуду в діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування; 3) виробити відмінні підходи та визначитися з методикою щодо запровадження інституту адміністративного розсуду залежно від причин, які диктують таку необхідність, тобто, здійснюючи аналіз окремо взятої позитивної причини його виникнення, вирішувати питання про доцільність уведення цього інституту, базуючись на аргументах відповідної причини; 4) забезпечити роботу апарату управління відповідно до принципів оперативності та ефективності її реалізації.

Своєю чергою, з'ясування змісту підстав здійснення адміністративного розсуду дозволило визначити найбільш раціональний та ефективний спосіб нормативного уповноваження органів публічної адміністрації на реалізацію дискреційних повноважень та ініціювати розширення його практичного застосування в законодавчій практиці України.

Список використаних джерел:

1. Рахмилович В. А. Ошибка управления и противоправность акта / Рахмилович В. А. – М., 1970. – Вып. 20.
2. Соловей Ю. П. Усмотрение в административной деятельности советской милиции : дисс. ... к.ю.н. : спец. 12.00.04 / Ю. П. Соловей. – М., 1982. – 229 с.
3. Кхол Й. Эффективность управленческих решений / Кхол Й. – М., 1975.
4. Керимов Д. А. Философские проблемы права / Керимов Д. А. – М. : Мысл, 1972. – 476 с.
5. Борисов В. В. К вопросу о тенденциях развития правопорядка советского общества / В. В. Борисов // Государство, право и правопорядок развитого социализма. – Саратов, 1980.
6. Лагода О. С. Адміністративна процедура: теорія і практика застосування : дис. ... к.ю.н. : спец. 12.00.07 / О. С. Лагода. – Ірпінь : Національний університет Державної податкової служби України, 2007. – 187 с.
7. Про звернення громадян : Закон України від 02.11.1996 № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.
8. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у 2 т. – Том 1. Загальна частина / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). – К. : Юридична думка, 2004. – 584 с.
9. Дубовицкий В. Н. Законность и усмотрение в советском государственном управлении / Дубовицкий В. Н. – Минск : Наука и техника, 1984. – 141 с.
10. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
11. Mauer H. Allgemeines Verwaltungsrecht / Mauer H. – Munchen, 2011. – 18. Aufl. С. У. Beck.

12. Загальне адміністративне право : підручник / Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та ін. ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2015. – 568 с.
13. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підручник / Скакун О. Ф. – 2-ге вид. – К., 2011.
14. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5. – Ст. 30.
15. Курс адміністративного права України : підручник / за ред. В. В. Коваленка. – К., – 2012.
16. Резанов С. Оціночні поняття як нормативне закріплення адміністративного розсуду / С. Резанов // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – 2004. – Вип. 28. – С. 163–169.
17. Кисіль Л. Є. Європейський досвід законодавчого регулювання адміністративних процедур / Л. Є. Кисіль, О. Д. Крупчан // Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К. : Ін-Юре. – 2002.
18. Стеценко С. Г. Адміністративне право України : навч. посіб. / Стеценко С. Г. – К., 2008. – 624 с.

УДК 343.98.06(477)

С. В. Рокунь, аспірант
Університету митної справи та фінансів

**ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ
ПРО КІНЦЕВОГО БЕНЕФІЦІАРНОГО ВЛАСНИКА**

Проаналізовано проблеми забезпечення ефективності інституту кінцевого бенефіціарного власника в контексті протидії незаконним збагаченням і корупції з урахуванням новел законодавчих актів України. Обґрунтовано думку щодо необхідності юридичної визначеності законодавчих концептів та вдосконалення законодавства.

Ключові слова: власник; незаконне збагачення; корупція.

This article analyses the problems of effectiveness Institute final beneficial owner in the context of combating illicit enrichment and corruption, taking into account the short legislative acts of Ukraine. An opinion about the need for legal certainty legal concepts and legislation.

The law defines a number of features characteristic of beneficial owner (Controller). These are a possibility, regardless of formal ownership to exercise a decisive influence on the activities of the entity, directly or through others, or is able to exercise influence through direct or indirect ownership of one person alone or together with associated physical or legal person share of share capital or rights to vote in the legal person.

© С. В. Рокунь, 2017